

RECHTSPRAAK GBA: BESLISSING TEN GRONDE NR. 53/2020 VAN 1 SEPTEMBER 2020

written by Ruben Brosens | april 4, 2023

Betreft

Een ex-burgemeester gebruikt gegevens verzameld tijdens zijn mandaat voor het sturen van een e-mail met verkiezingspropaganda voor zijn kandidatuur voor de Provincieraad.

Context

Gebruik e-mail voor verkiezingspropaganda

Rechtsgrond

Artikel 5.1 a) en b) GDPR: (Beginselen inzake verwerking van persoonsgegevens – rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie & doelbinding);

Artikel 6.1 GDPR: (Rechtmatigheid van de verwerking);

Artikel 25 GDPR: (Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen);

Artikel 32 GDPR: (Beveiliging van de verwerking);

Artikel 33 GDPR: (=Melding van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de toezichthoudende autoriteit);

Feiten

Op 22 mei 2019 verstuurt een ex-burgemeester onderstaand verkiezingsbericht naar een inwoner van een bepaalde gemeente: *“beste dames, heren en vrienden, ik ben er trots op als (Xde) kandidaat op de lijst (Y) te staan voor ons arrondissement (lijst van de betrokken gemeenten...) Sta mij toe om uw stem te vragen. Met een goed resultaat zal ik met onze ploeg van het College en de Provincieraad nog doeltreffender kunnen zijn. Ik wil mijn uiterste best doen om ook onze lokale vertegenwoordigers en hun projecten te steunen.”*

De betrokken inwoner is hier absoluut niet mee gediend en vraagt zich luidop af hoe het komt dat hij dergelijke berichten ontvangt op zijn persoonlijk e-mailadres. Dat het bericht werd verstuurd met talrijke ontvangers in kopie, maakt de frustratie des te groter. Na verder onderzoek is aan het licht gekomen dat het e-mailadres van de betrokkene is verzameld naar aanleiding van een verzoek om informatie die de betrokkene in 2014 aan het secretariaat van de ex-burgemeester had verzonden om een openbare netheidskwestie te signaleren. Hierdoor werd zijn e-mailadres opgenomen in de lijst om verkiezingsberichten uit te sturen. Op het moment van de verzending van het bericht was de ex-burgemeester echter geen burgemeester meer.

Aangezien de ex-burgemeester op het moment van het verzamelen van het betreffende e-mailadres (in 2014) de verwerkingsverantwoordelijke was, was het ook zijn verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens op een passende rechtsgrondslag en in strikte overeenstemming met de in de GDPR vastgestelde beginselen werden verwerkt. Hij is ook verantwoordelijk voor het nemen van passende technische en organisatorische maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens niet verder worden verwerkt voor een doel dat onverenigbaar is met het doel waarvoor zij oorspronkelijk zijn verzameld en verwerkt (artikel 5.1.f), artikel 6.4, en artikel 32 van de GDPR).

Het finaliteitsbeginsel is een cruciaal beginsel van de gegevensbescherming. Persoonsgegevens mogen niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met het doel waarvoor zij zijn verzameld. Het persoonlijk e-mailadres werd in 2014 verzameld omdat de burger destijds een melding deed over een stortplaats waarvoor hij een opkuis vroeg. Nu werd zijn e-mailadres gebruikt voor verkiezingsdoeleinden. Het hoeft dan ook geen betoog dat er geen verband is tussen de twee verwerkingsdoeleinden. Iets wat de GBA dan ook terecht opmerkte.

Sterker nog, de GBA is van mening dat het hergebruik door een ex-burgemeester van persoonsgegevens die in de loop van zijn ambtstermijn zijn verzameld voor onverenigbare doeleinden, de grondslagen van de democratie en de gelijkheid tussen de kandidaten ondermijnen. Een terechte visie van de GBA volgens ons.

Wat betreft de ongewenste verspreiding van het e-mailadres aan derde personen, geeft de ex-burgemeester toe een behandelingsfout te hebben begaan. Ongeacht of er al dan niet sprake is van een behandelingsfout, blijft er op dit vlak een schending bestaan van artikel 32.1. en 32.4. van de GDPR. Weliswaar accepteert de Geschillenkamer het niet-opzettelijk karakter van de inbreuk als een verzachtende omstandigheid.

Ook artikel 33 van de GDPR werd geschonden nu de kandidaat-burgemeester deze inbreuk niet binnen de termijn van 72 uur heeft gemeld aan de toezichthoudende overheid.

De Geschillenkamer heeft al eerder te maken gekregen met klachten in verband met de onrechtmatige gegevensverwerking voor verkiezingsdoeleinden.[\[1\]](#) Toen werd er in de meerderheid van de gevallen een administratieve boete opgelegd.

De GBA tilt zwaar aan het feit dat de kandidaat-burgemeester op het tijdstip van het verzamelen van de gegevens burgemeester en parlementslid was. Gezien zijn rol in het openbare leven, zou van hem verwacht mogen worden dat hij er zorgvuldig op toeziet dat de verzamelde gegevens niet ten persoonlijke titel worden hergebruikt, en dat hij een verkiezingscampagne voert met inachtneming van alle toepasselijke regels (inclusief de regels inzake gegevensbescherming). Elke overheidsmandataris heeft immers een voorbeeldfunctie inzake het naleven van de wetgeving.

Uitspraak

De schendingen van artikel 5.1. b) (onverenigbare verdere verwerking), artikel 5.1. a) (rechtmatigheid) en artikel 6.1 van de GDPR (onrechtmatige verwerking) die in deze beslissing worden vastgesteld, vormen een schending van de fundamentele beginselen van gegevensbescherming. In feite zijn dit inbreuken waarvoor de maximum boetes het hoogst zijn. De Geschillenkamer legt dan ook een administratieve boete op van € 5.000,00.

Onze mening

Het finaliteitsbeginsel is een van de belangrijkste beginselen uit de GDPR. Het is dan ook zeer belangrijk dat dit basisbeginsel wordt nageleefd. In de eerste gepubliceerde beslissing (over verkiezingen) was de Geschillenkamer nog mild gelet op de toen nog nieuwe GDPR-wetgeving. In latere beslissingen waarbij gegevens onrechtmatig werden verwerkt voor verkiezingsdoeleinden, werd wel stevast een boete opgelegd. Dat is ook in deze zaak het geval. Er wordt terecht strenger opgetreden. Ook het feit dat de betrokkene een openbare functie uitoefende op het ogenblik van de gegevensverwerking, is een verzwarende omstandigheid.

Net zoals eerdere beslissingen wordt geoordeeld dat een openbaar ambtenaar extra voorzichtig dient omgegaan met het verwerken van persoonsgegevens. Hieromtrent citeerde de Gegevensbeschermingsautoriteit het Europees Comité voor gegevensbescherming als volgt:

“de naleving van de regels inzake gegevensbescherming, ook in het kader van verkiezingsactiviteiten en -campagnes, is essentieel voor de bescherming van de democratie. Het is ook een middel om het vertrouwen van de burgers en de integriteit van de verkiezingen te behouden.”

Deze uitspraak is in lijn met de eerdere uitspraken waarin persoonsgegevens misbruikt werden voor verkiezingsdoeleinden. De GBA blijft op dit vlak onverbiddeijk.

[Vernietiging door arrest Marktenhof van 27 januari 2021](#)

Nadat de ex-burgemeester in hoger beroep is gegaan bij het Marktenhof van het hof van beroep te Brussel besluit het Marktenhof tot de vernietiging van de beslissing van de GBA en beveelt de opschorting van de beslissing.

Het Marktenhof oordeelt immers dat de sanctie bestaande uit de administratieve geldboete van € 5.000 disproportioneel is.

Het Marktenhof gaat helemaal niet akkoord met de verantwoording van de geschillenkamer dat een basisbeginsel geschonden zou zijn en dat dit zou bijdragen aan de verantwoording van de proportionaliteitseis. Iedere zaak moet *in concreto* beoordeeld worden en het Marktenhof wijst erop dat elementen uit eerdere beslissingen/zaken geen invloed mogen hebben op deze concrete beoordeling. De boete van € 5.000 wordt dan ook te vanzelfsprekend opgelegd volgens het Marktenhof, wat een disproportioneel karakter heeft.

Bovendien kan het eventuele niet-naleven van de formele schriftelijke procedure door de ex-burgemeester onder geen beding een verzwarende omstandigheid uitmaken.

Tot slot hecht het Marktenhof belang aan het feit dat duidelijk blijkt dat de ex-burgemeester op geen enkel ogenblik de intentie heeft getoond om de principes van gegevensbescherming te schenden, maar dat de schending een gevolg is van nalatigheid of onachtzaamheid, welke situatie onmiddellijk werd rechtgezet en waarvoor de ex-burgemeester zijn excuses aanbod.

Het Marktenhof stelt zich dan ook uitdrukkelijk de vraag of een berisping niet kon volstaan. De geschillenkamer zou nagelaten hebben om het vermoeden van goede trouw in acht te nemen.

[Onze mening](#)

Het Marktenhof ziet streng toe op de motivering en beoordeling door de Geschillenkamer van haar beslissing.

Hoewel uiteraard iedere zaak inderdaad concreet behandeld moet worden en alle elementen in overweging genomen dienen te worden, zijn wij van oordeel dat het Marktenhof dan weer onterecht geen aandacht spendeert aan het feit dat een ex-burgemeester en huidig parlements lid een voorbeeldfunctie heeft en in dat licht het opportunistische gebruik van gegevens waartoe hij toegang uit zijn voorbeeldfunctie o.i. toch aanleiding dient te geven tot het opleggen van een boete.

Beslissing en arrest

[Beslissing 53/2020](#)

[Arrest marktenhof 27 januari 2021](#)

[1] Beslissing 11-2019 van 25 november 2019 (<https://www.generaldataprotection.be/news/rechtspraak-gba-beslissing-ten-gronde-nr-11-2019-van-25-november-2019/>) ; Beslissing 10-2019 van 25 november 2019 (<https://www.generaldataprotection.be/news/rechtspraak-gba-beslissing-ten-gronde-nr-10-2019-van-25-november-2019/>); Beslissing 04/2019 van 28 mei 2019 (<https://www.generaldataprotection.be/news/rechtspraak-gba-beslissing-ten-gronde-nr-04-2019-van-28-mei-2019/>); en beslissing 30/2020 van 8 juni 2020 (<https://www.generaldataprotection.be/news/rechtspraak-gba-beslissing-ten-gronde-nr-30-2020-van-8-juni-2020/>).